

Turinys

I. DRAUDIMO RINKOS APŽVALGA.....	3
II. DRAUDIMO ĮMONIŲ FINANSINIŲ RODIKLIŲ APŽVALGA.....	5

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Pasirašytos įmokos	3
2 lentelė. Išmokos.	4

Paveikslų sąrašas

1 pav. Visos draudimo rinkos pasirašytų įmokų kaita ir augimo tempas	3
2 pav. Pasirašytų gyvybės ir ne gyvybės draudimo įmokų kaita.....	3
3 pav. Pasirašytų gyvybės draudimo įmokų kaita	3
4 pav. Gyvybės draudimo rinkos koncentracija pagal suformuotą techninių atidėjinių sumą	3
5 pav. Pasirašytų ne gyvybės draudimo įmokų kaita	4
6 pav. Ne gyvybės draudimo rinkos koncentracija pagal pasirašytas įmokas	4
7 pav. Visos draudimo rinkos išmokėtų sumų kaita ir augimo tempas	4
8 pav. Gyvybės ir ne gyvybės draudimo išmokų kaita	4
9 pav. Draudimo įmonių veiklos rezultatų kaita	5
10 pav. Draudimo įmonių investicijos pagal finansavimo šaltinius 2014 m. rugsėjo 30 d.	5
11 pav. Įmonių investicijų struktūros kaita	5
12 pav. Įmonių investicijų pasiskirstymo pagal emitento valstybę kaita.....	6
13 pav. Įmonių mokumo atsargos ir koeficiento kaita	6

Santrumpos

Kasko	sausumos transporto priemonių, išskyrus geležinkelių transporto priemones, draudimas
TPVCA	su sausumos transporto priemonių valdymu susijusios civilinės atsakomybės draudimas
VVP	vyrtausybės vertybiniai popieriai

Pastaba

Dėl apvalinimo lentelėse dėmenų sumos gali nesutapti.

I. DRAUDIMO RINKOS APŽVALGA

Šalies rinkoje 2014 m. rugsėjo 30 d. draudimo paslaugas teikė 24 draudikai, 9 iš jų vykdė gyvybės draudimo ir 15 – ne gyvybės draudimo veiklą.

Per 2014 m. tris ketvirčius Lietuvoje registruotos draudimo įmonės ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių Lietuvoje įsteigti draudimo įmonių filialai pasirašė 1 496,6 mln. Lt draudimo įmokų, t. y. 6,3 proc. daugiau nei praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, tačiau 1,8 proc., arba 27,2 mln. Lt, mažiau nei per 2008 m. tris ketvirčius, kai Lietuvos draudimo rinkos apimtis buvo didžiausia.

Draudimo rinkos apimties didėjimą nulėmė augusios abi – gyvybės ir ne gyvybės – draudimo šakos, tačiau jų augimo tempai buvo skirtingi: gyvybės draudimo rinka per metus padidėjo net 16,9 proc. (iki 489,2 mln. Lt), ne gyvybės – 1,8 proc. (iki 1 007,4 mln. Lt).

1 lentelė. Pasirašytos įmokos

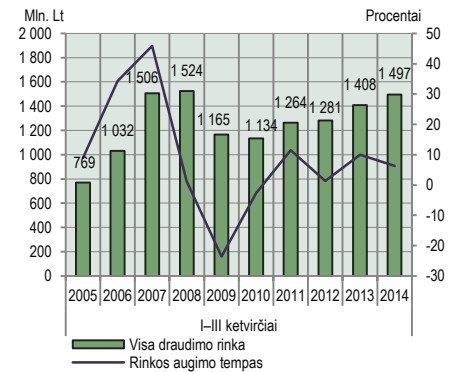
Draudimo šakos	Suma (mln. Lt)	Augimo tempas	
		2014 m. III ketv. (%)	2013 m. III ketv. (%)
Gyvybės draudimas	489,2	▲ 16,9	▲ 10,7
Ne gyvybės draudimas	1 007,4	▲ 1,8	▲ 9,7
Iš viso	1 496,6	▲ 6,3	▲ 10,0

Nuosekliai augant šalies bendrajam vidaus produktui (BVP) ir didėjant gyventojų pajamų lygiui, sparčiai auga ir gyvybės draudimo rinka, tačiau šių metų sausio–rugsėjo mėn. rezultatas dar 8,3 proc. buvo mažesnis už 2007 m. rezultatą, kai gyvybės draudimo apimtis buvo didžiausia.

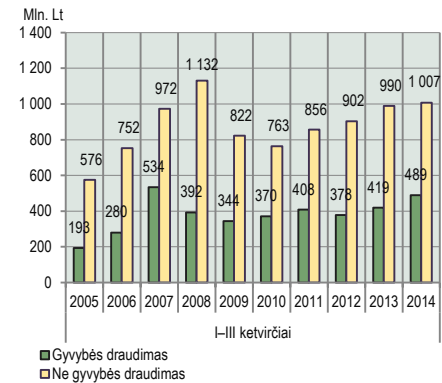
Gyvybės draudimo rinkos augimas nulemtas visų gyvybės draudimo grupių apimčių augimo, išskyrus sutuoktvių ir gimimų draudimo grupę, kurios apimtis sparčiai mažėja nebesudarant naujų draudimo sutarčių. Didžiausios gyvybės draudimo grupės – investicinio gyvybės draudimo – pasirašytų įmokų suma padidėjo 15,9 proc. (iki 332,2 mln. Lt), tačiau iki 2007 m. geriausio rinkos rezultato dar pritrūko 79,1 mln. Lt. Išsiskyrė investicinio gyvybės draudimo vienkartinį įmokų sumos augimas: ši suma išaugo 51 proc. (iki 64 mln. Lt), o periodinių įmokų – 10 proc. (iki 268 mln. Lt). Gana reikšmingai augusios investicinio draudimo pasirašytos įmokos rodo, kad, vyraujant mažų palūkanų normų aplinkai, draudėjai taip pat renkasi investicijas į rizikingesnius, bet kartu ir galimo didesnio pelningumo gyvybės draudimo įmonių produktus, nepaisydami didesnės investavimo rizikos. Tačiau beveik penktadaliu augusios pasirašytos draudimo išgyvenimo atvejui įmokos rodo ir padidėjusią konservatyvesnių investavimo produktų paklausą. Pažymėtina tai, kad draudimo išgyvenimo atvejui trijų ketvirčių draudimo rinkos pasirašytų įmokų suma buvo rekordinė ir sudarė 118,4 mln. Lt, o pasirašytų įmokų augimo tempas buvo didžiausias per paskutinius dešimt metų. Gerokai padidėjo ir draudimo mirties atvejui pasirašytos įmokos – 28 proc. (iki 26,1 mln. Lt).

Rinkos dalyvių, vykdančių gyvybės draudimo veiklą, valdomų techninių atidėjinių suma toliau didėja. 2014 m. trečiojo ketvirčio pabaigoje ji sudarė 2 687,3 mln. Lt. Gyvybės draudimo rinkoje pagal suformuotų techninių atidėjinių sumą pirmąja ilgiausiai Lietuvoje veikiančios ir seniausios draudimo portfelį turinčios įmonės: *Swedbank Life Insurance SE* Lietuvos filialas, UAB „SEB gyvybės draudimas“ ir *ERGO Life Insurance SE*. Šiais metais prie jų labai priartėjo ir UAGDPB „AVIVA Lietuva“.

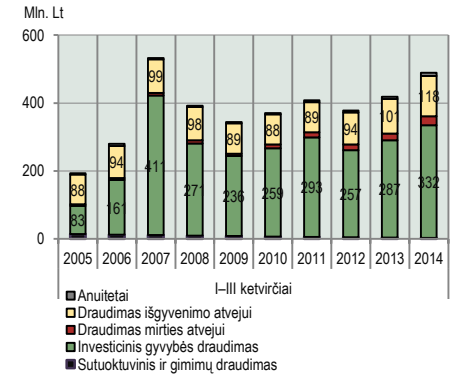
1 pav. Visos draudimo rinkos pasirašytų įmokų kaita (skalė kairėje) ir augimo tempas (skalė dešinėje)

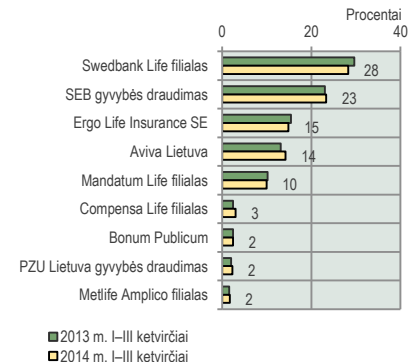
2 pav. Pasirašytų gyvybės ir ne gyvybės draudimo įmokų kaita

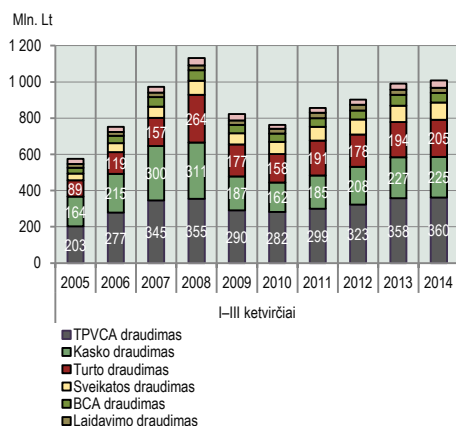
3 pav. Pasirašytų gyvybės draudimo įmokų kaita

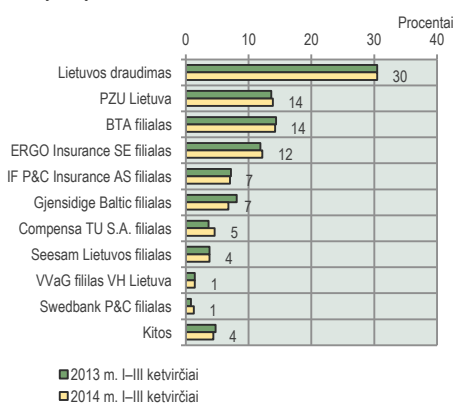
4 pav. Gyvybės draudimo rinkos koncentracija pagal suformuotą techninių atidėjinių sumą

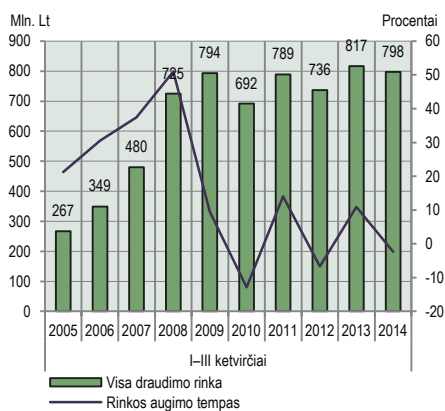
5 pav. Pasirašytų ne gyvybės draudimo įmokų kaita

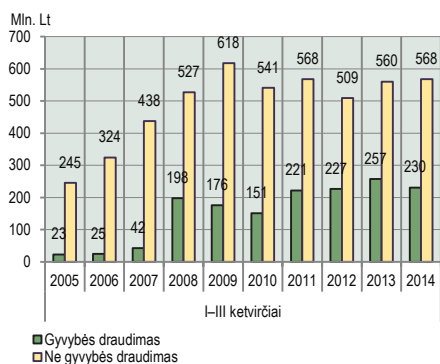
6 pav. Ne gyvybės draudimo rinkos koncentracija pagal pasirašytas įmokas

7 pav. Visos draudimo rinkos išmokėtų sumų kaita (skalė kairėje) ir augimo tempas (skalė dešinėje)

8 pav. Gyvybės ir ne gyvybės draudimo išmokų kaita

Intensyvi konkurencija ne gyvybės draudimo rinkoje turėjo įtakos šios rinkos pokyčiams – mažėjo daugelio ne gyvybės draudimo rūšių įkainiai, dėl šios priežasties ne gyvybės draudimo grupių apimtis didėjo gana vangiai. 2014 m. sausio–rugsėjo mėn. didžiausioje ne gyvybės draudimo šakos grupėje – TPVCA – buvo pasirašyta 360,5 mln. Lt draudimo įmokų, o tai 0,8 proc. daugiau nei tuo pačiu laikotarpiu prieš metus. Nors TPVCA draudimo grupės pasirašytų įmokų augimas nebuvo labai didelis, tačiau šios draudimo rūšies apimtis tapo didžiausia per visą Lietuvos draudimo rinkos istoriją. TPVCA draudimo grupės apimties didėjimas nulemtas 3,5 proc. didesnės juridinių asmenų pasirašytų įmokų sumos, o gyventojų pasirašytų įmokų suma 1 proc. sumažėjo. Šių metų sausio–rugsėjo mėn. sumažėjo kasko draudimo grupės apimtis – per 2014 m. tris ketvirčius pasirašyta 0,8 proc. mažiau įmokų nei per praėjusių metų tą patį laikotarpį. Kitaip nei TPVCA draudimo grupėje, kasko draudimo grupėje juridinių asmenų pasirašytų įmokų suma sumažėjo (–2,7%), o gyventojų – padidėjo (2,0%). Ataskaitinį laikotarpį išsiskyrė turto draudimo apimties augimas, palyginti su pokyčiais kitose ne gyvybės draudimo grupėse: pastarosios grupės įmokos išaugo 6,1 proc. – iki 205,4 mln. Lt. Sveikatos draudimo apimtis (94,8 mln. Lt) buvo rekordinė per visą Lietuvos draudimo rinkos istoriją dėl papildomo savanoriško sveikatos draudimo pogrūpio pasirašytų įmokų išaugimo (15,4% – iki 37,9 mln. Lt).

Ketrios stambiausios ne gyvybės draudimo rinkos dalyvės ir per tris 2014 m. ketvirčius išsaugojo aukščiausias pozicijas rinkoje, tačiau UAB DK „PZU Lietuva“ ir ERGO Insurance SE filialui pavyko padidinti užimamos rinkos dalį, o BTA Insurance Company SE filialo rinkos dalis mažėjo. Konkurencijos tarybai leidus Lenkijos draudimo įmonei PZU S.A. įsigyti iki 100 proc. AB „Lietuvos draudimas“ akcijų su sąlyga, kad PZU S.A. perleis verslą, susijusį su UAB DK „PZU Lietuva“ vykdoma kasko ir turto draudimo veikla, artimiausiu metu tikėtini esminiai pasikeitimai pasidalijant draudimo rinką.

Per 2014 m. tris ketvirčius draudikai išmokėjo 798,1 mln. Lt išmokų, t. y. 2,3 proc. mažiau, nei buvo išmokėta per praėjusių metų tą patį laikotarpį.

2 lentelė. Išmokos

Draudimo šakos	Suma (mln. Lt)	Augimo tempas	
		2014 m. III kv. (%)	2013 m. III kv. (%)
Gyvybės draudimas	230,3	▼10,3	▲13,3
Ne gyvybės draudimas	567,7	▲1,3	▲10,0
Iš viso	798,1	▼2,3	▲11,0

2014 m. sausio–rugsėjo mėn. gyvybės draudimo išmokų sumažėjimą 10,3 proc. nulėmė neįprastai aukšta 2013 m. lyginamųjų duomenų bazė, kuri susiformavo dėl masinio 2002 m. pabaigoje, prieš pasikeičiant mokesčiai aplinkai, sudarytų 10 metų laikotarpio sutarčių pasibaigimo ir dėl to neįprastai išaugusios išmokų apimties 2012 m. pabaigoje ir 2013 m. pradžioje. Šių metų išmokų apimtis rodo ilgalaikes tendencijas ir, palyginti su 2012 m. sausio–rugsėjo mėn., paaugo beveik 2 proc.

Ne gyvybės draudimo išmokų augimą nulėmė turto draudimo grupės išmokėtų sumų padidėjimas 53,8 proc. (iki 91,7 mln. Lt), o jam didžiausią įtaką turėjo išmokėtos pasėlių draudimo žalos (beveik 13 mln. Lt augimas). Didžiąją išmokėtų sumų padidėjimą turto draudimo grupėje šiek tiek atsvertė sumažėjusios kredito draudimo išmokos (42,2%, iki 35,6 mln. Lt). TPVCA draudimo grupėje per 2014 m. tris ketvirčius išmokėta 206,6 mln. Lt draudimo išmokų, arba 2,4 proc. daugiau nei per 2013 m. tą patį laikotarpį. Kasko draudimo išmokos sumažėjo 1,1 proc. – iki 159 mln. Lt.

II. DRAUDIMO ĮMONIŲ FINANSINIŲ RODIKLIŲ APŽVALGA

Šalyje registruotų draudimo įmonių skaičius per tris šių metų ketvirčius nepakito, t. y. toliau bus aptariami 10 draudimo įmonių finansiniai rodikliai, iš jų UAB „Būsto paskolų draudimas“ ir UADB „Industrijos garantas“ draudimo veiklos licencijos galiojimas sustabdytas.

Per tris 2014 m. ketvirčius Lietuvoje registruotos draudimo įmonės uždirbo 84,9 mln. Lt pelno. Vertinant dešimties metų laikotarpį, matyti, kad šių metų trijų ketvirčių pelnas buvo didžiausias ir tik viena įmonė dirbo nuostolingai. Pelnas iš pagrindinės – draudimo veiklos taip pat rekordinis, uždirbta 56,7 mln. Lt. Tiesioginės draudimo veiklos rezultato gerinimas, sutelkiant dėmesį į riziką atitinkančios kainodaros formavimą, draudikams ir toliau bus vienas svarbiausių tikslų. Investicinės veiklos pelnas siekė 34,1 mln. Lt, o tai 66,3 proc. daugiau nei prieš metus. Tokį pelningumą lėmė išaugęs nerealiizuotasis pelnas iš vertybinių popierių – ankstesniais laikotarpiais įsigytų didesnio pajamingumo Lietuvos VVP rinkos kaina gerokai pakilo nukritus atitinkamų popierių rinkos pajamingumui. Nusistovėjus žemų palūkanų normų investicinei aplinkai, draudikams, kurių portfelio nemenką dalį sudaro ilgalaikiai produktai su garantuota grąža, vis aktualesnė bus reinvestavimo rizika.

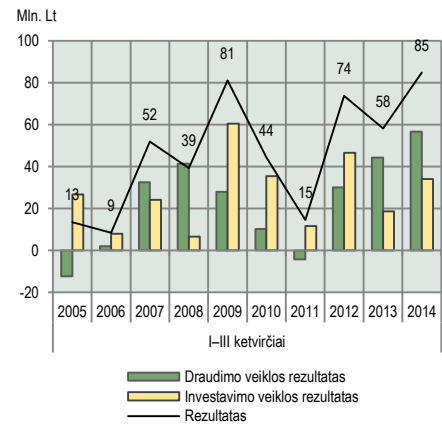
2014 m. rugsėjo 30 d. draudimo įmonių turtas sudarė 3,306 mlrd. Lt, arba 16,9 proc. daugiau nei prieš metus. Didžiąją draudimo įmonių turto dalį sudaro investicijos – 2,715 mlrd. Lt. Draudimo įmonių investicijos pagal savo ekonominę kilmę skirstomos į įmonės investicijas ir pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis įmonei valdyti patikėtas draudėjų lėšas, kurios būdingos gyvybės draudimo veiklą vykdančioms draudikams. Per metus draudėjų lėšos, patikėtos valdyti įmonėms, išaugo 181 mln. Lt ir sudarė daugiau nei pusę gyvybės draudimo įmonių turto.

Iš kitų pozicijų labiausiai išaugo indėlių bei pinigų sąskaitoje dalis investicijų struktūroje. Augimą lėmė Lenkijos draudimo įmonės PZU S.A. suteikta subordinuotoji paskola dukterinei UAB DK „PZU Lietuva“. Ji turėtų būti panaudota Codan Forsikring A/S filialui Estijoje įsigyti ir pakankamai mokumo atsargai palaikyti.

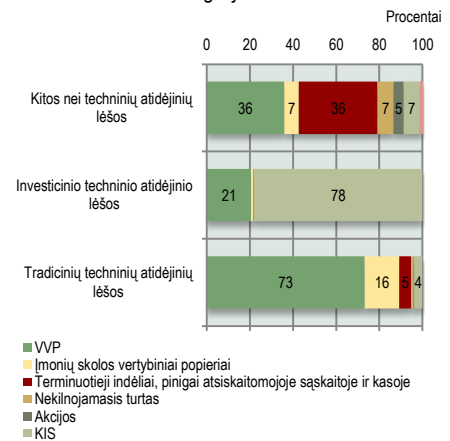
Įmonių investicijos, kuriomis dengiami tradiciniai draudimo techniniai atidėjiniai ir nuosavas kapitalas bei kiti įsipareigojimai, 2014 m. rugsėjo 30 d. sudarė 1,834 mlrd. Lt, per metus jos išaugo 211 mln. Lt. Šios lėšos sudaro 74 proc. ne gyvybės draudimo įmonių turto.

Draudimo įmonių investicijos, priklausomai nuo lėšų pobūdžio, taip pat atsižvelgiant į tradiciniams draudimo techniniams atidėjiniams dengti skirtoms lėšoms taikomus teisės aktų apribojimus sutelkti jas vienoje turto grupėje ar ūkio subjekte, pasiskirsto nevienodai. Tradicinius techninius atidėjinius dengiančios lėšos investuojamos konservatyviai, didžiąją jų dalį – 73,3 proc. investuojant į VVP, 16,0 proc. sudaro įmonių obligacijos. Draudėjai, patikėję įmonėms valdyti savo lėšas įsigydami investicinio gyvybės draudimo produktus, siekia didesnės grąžos ir yra linkę drąsiau rizikuoti – 78,0 proc. šių lėšų investuota į kolektyvinio investavimo subjektus. Didžiausias diversifikavimo lygmuo pasiektas investuojant likusias nuo įsipareigojimų dengti techninius atidėjinius įmonių lėšas. Šiame portfelyje auga, nors ir nedaug, kintamojo pajamingumo investicijų dalis. Svarbu, kad, siekdamas didesnio pajamingumo ir orientuodamas investicinį portfelį didesnės kredito rizikos linkme, draudimo įmonės tinkamai įvertintų riziką.

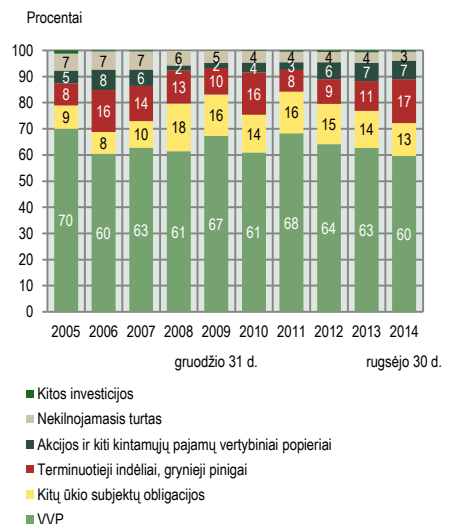
9 pav. Draudimo įmonių veiklos rezultatų kaita

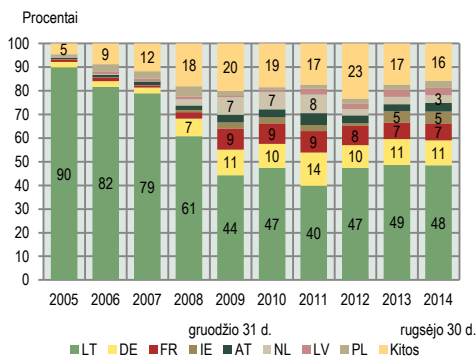
10 pav. Draudimo įmonių investicijos pagal finansavimo šaltinius 2014 m. rugsėjo 30 d.

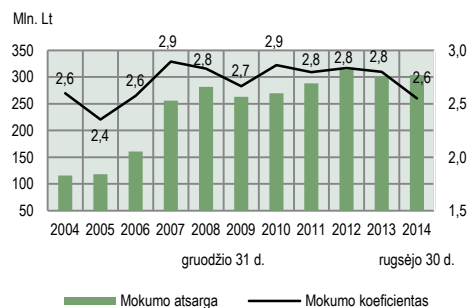
11 pav. Įmonių investicijų struktūros kaita

12 pav. Įmonių investicijų pasiskirstymo pagal emitento valstybę kaita

13 pav. Įmonių mokumo atsargos ir koeficiento kaita

Per dešimt metų įmonių investicinio portfelio struktūra pakito minimaliai. Didžioji lėšų dalis – 60 proc. yra investuota į VVP, iš jų į Lietuvos VVP investuota beveik 56 proc. 2014 m. rugsėjo 30 d. įmonės daugiausiai buvo investavusios į Lietuvos, Vokietijos, Prancūzijos, Belgijos ir Austrijos VVP. Vertinat investicijų sklaidą pagal emitento valstybę, matyti, kad pokyčiai per dešimtmetį įspūdingi. Nors didžioji dalis investuota į Lietuvos Respublikos emitentų investavimo objektus, tačiau jų dalis investicijų portfelyje sumažėjo nuo 90 proc., buvusią 2005 m., iki 48 proc. 2014 m. rugsėjo 30 d.

Vienas iš pagrindinių draudimo rinkos finansinio stabilumo rodiklių yra mokumo atsarga arba santykinė jo išraiška – mokumo koeficientas, parodantis, ar draudimo įmonės turi pakankamai nuosavų lėšų nenumatytiems ir skaičiuojant techninius atidėjinius neįvertintiems nuostoliams padengti. Mokumo koeficiento dydis reglamentuojamas teisės aktų ir turi būti didesnis nei 1. 2014 m. rugsėjo 30 d. įmonių mokumo koeficientas buvo 2,6, gyvybės draudimo įmonių – 3,1, ne gyvybės – 2,2 (iš penkių ne gyvybės draudimo įmonių tik trys vykdė aktyvią draudimo veiklą). Mokumo koeficiento absoliutinė reikšmė – mokumo atsarga rugsėjo 30 d. siekė 304 mln. Lt ir buvo antra pagal dydį per paskutinius 10 metų. Nors bendras rinkos mokumo koeficientas per tris metų ketvirčius sumažėjo 0,2, tai nekelia grėsmės rinkos stabilumui ir yra dėsninga, nes įmonės antrąjį ketvirtį išmokėjo dividendus akcininkams, o tai ir lėmė sukaupto balansinio pelno sumažėjimą, taip pat mažesnę turimą mokumo atsargą.